

УДК 347.9:347.956:347.952

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.94.1.55>

ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА КАСАЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ УХВАЛИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Трач О. М.,
*кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри приватного права
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова
ORCID: 0000-0003-3944-7056
E-mail: oksana77trach@gmail.com*

Трач О. М. Здійснення права на касаційне оскарження ухвали в цивільному процесі.

ЦПК України визначає диференційований підхід до здійснення права оскарження ухвал. Законодавець встановлює обмеження щодо складу ухвал, на які може бути подана самостійна касаційна скарга. Доктрина цивільного процесу містить різні підходи щодо складу таких ухвал. Наявна судова практика вказує на неповноту та нечіткість визначення їх складу. При встановленні ухвал, на які може бути подана самостійна касаційна скарга, законодавцю слід виходити із їх впливу на досягнення мети цивільного судочинства. Учасники справи мають зберігати реальну можливість перегляду ухвали у випадках, коли це є необхідним для забезпечення справедливого, своєчасного судового розгляду та ухвалення законного та обґрунтованого рішення в майбутньому.

Самостійним об'єктом касаційного оскарження виступають ухвали суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному провадженні не залежно від того, яка постанова буде прийнята апеляційним судом за результати розгляду такої скарги. Потреба апеляційного перегляду ухвали обумовлена принципом інстанційності.

Окрема касаційна скарга може бути подана на ухвалу суду першої інстанції про залишення позовної заяви без розгляду, а також ухвалу про залишення заяви без розгляду, якою ініціювалось окреме провадження. На відміну від здійснення права апеляційного оскарження ухвала про затвердження мирової угоди не віднесена законодавцем до самостійних об'єктів касаційного оскарження.

ЦПК України не відносить до самостійних об'єктів касаційного оскарження ухвалу про відмову у поновленні апеляційного провадження. Вона перешкоджає подальшому провадженню у справі, суд не розглядає заявлені вимоги та доводи апеляційної скарги. Матиме місце вплив на своєчасність розгляду справи, ефективність захисту прав, свобод чи інтересів, затягуватиметься набрання рішенням законної сили. Це зумовлює її включення до ст. 389 ЦПК України. До об'єктів самостійного касаційного оскарження слід також віднести ухвалу суду апеляційної інстанції про відмову у призначенні експертизи.

Якщо суд касаційної інстанції дійде висновку, що ухвала, не належить до самостійних об'єктів касаційного оскарження, після відкриття касаційного провадження, він має постановляти ухвалу про закриття касаційного провадження за скаргою на таку ухвалу.

Ключові слова: право на оскарження, касаційні скарга, апеляційна скарга, ухвали суду першої інстанції, ухвали суду апеляційної інстанції, склад ухвал, ухвала як самостійний об'єкт касаційного оскарження.

Trach O. M. Exercise of the right to cassation appeal of a decision in civil proceedings.

The Code of Civil Procedure of Ukraine defines a differentiated approach to the exercise of the right to appeal rulings. The legislator establishes restrictions on the composition of rulings against which an independent cassation appeal may be filed. The doctrine of civil procedure contains different approaches to the composition of such rulings. Existing judicial practice indicates the incompleteness and vagueness of the definition of their composition. When establishing rulings against which an independent cassation appeal

may be filed, the legislator should proceed from their impact on achieving the goal of civil proceedings. The participants in the case must retain a real opportunity to review the ruling in cases where this is necessary to ensure a fair, timely trial and the adoption of a lawful and reasoned decision in the future.

An independent object of cassation appeal is the ruling of the court of first instance after their review in the appeal proceedings, regardless of what resolution will be adopted by the court of appeal as a result of the consideration of such a complaint. The need for appellate review of the ruling is due to the principle of instance.

A separate cassation appeal may be filed against the ruling of the court of first instance to leave the statement of claim without consideration, as well as the ruling to leave the statement without consideration, which initiated separate proceedings. Unlike the exercise of the right of appeal, the ruling on approval of the settlement agreement is not attributed by the legislator to independent objects of cassation appeal.

The Code of Civil Procedure of Ukraine does not attribute the ruling on refusal to resume the appeal proceedings to independent objects of cassation appeal. It prevents further proceedings in the case, the court does not consider the stated claims and arguments of the appeal. There will be an impact on the timeliness of the case, the effectiveness of the protection of rights, freedoms or interests, and the entry into force of the decision will be delayed. This necessitates its inclusion in Art. 389 of the Code of Civil Procedure of Ukraine. The objects of independent cassation appeal should also include the ruling of the court of appeal on the refusal to appoint an expert examination.

If the court of cassation concludes that the ruling does not belong to the independent objects of cassation appeal, after the opening of cassation proceedings, it must issue a ruling on the closure of cassation proceedings on the complaint against such a ruling.

Key words: right to appeal, cassation appeal, appeal appeal, rulings of the court of first instance, rulings of the court of appeal, composition of rulings, ruling as an independent object of cassation appeal.

Постановка проблеми. Цивільне процесуальне законодавство закріплює механізми покликати забезпечити законність ухвалених судових рішень. До таких належать їх перегляд в касаційному провадженні. Належність конкретного різновиду судового рішення до об'єктів оскарження виступає однією із передумов здійснення права оскарження в цивільному процесі.

Законодавець застосовує диференційований підхід до здійснення права оскарження рішень, постанов та ухвал. Щодо останніх він встановлює обмеження до складу тих ухвал, на які може бути подана самостійна касаційна скарга, що також виступає процесуальним фільтром у здійсненні права на касаційне оскарження. Це зумовлено їх місцем в системі судових актів, впливом на хід та результати процесу по справі, в також потребою забезпечення збалансованого навантаження на систему перегляду, в тому числі й суд касаційної інстанції. Існування права на касаційне оскарження будь-якого судового акту сприятиме переважаності суду касаційної інстанції та матиме наслідком зниження ефективності касаційного перегляду.

В науковій доктрині точаться дискусії щодо складу об'єктів самостійного касаційного оскарження, доцільності встановлення обмежень у здійсненні такого права оскарження, потреби встановлення так званих процесуальних фільтрів.

Законами України від 03.10.2017 року № 2147-VIII, від 15.01.2020 року № 460-IX [1; 2] були змінені підходи до складу ухвал, що підлягають самостійному касаційному оскарженню, запровадженні нові процесуальні фільтри. Проте це не мало наслідком формування єдності судової практики щодо складу ухвал, на які може бути подана самостійна скарга.

Метою статті є комплексне дослідження складу ухвал суду першої та апеляційної інстанцій, на які може бути подана самостійна касаційна скарга.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти касаційного оскарження дослідували С. Глушенко, В. Середюк. Оскарження ухвали в цивільному судочинстві на рівні дисертаційного дослідження виступало предметом розвідок О. Дем'янової. Д. Цихоня з'ясував питання оскарження судових рішень, ухвалених судом першої інстанції. В. Войтовський, А. Помазанов досліджували касаційне оскарження в цивільному судочинстві. К. Гусаров здійснив аналіз інстанційного перегляду судових рішень у цивільному судочинстві.

Однак більшість досліджень в цій царині здійснювалось щодо положень законодавства, що втратило чинність, у зв'язку із законами України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства

України та інших законодавчих актів», «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду судових справ». Практика Касаційного цивільного суду, а подекуди й Великої Палати Верховного Суду, з питань складу ухвал, що підпадають до об'єктів самостійного касаційного оскарження не є незмінною та перебуває в процесі становлення.

Виклад основного матеріалу. На думку В. Сердюка право касаційного оскарження має здійснюватися лише щодо судових актів, які відповідають та співмірні касаційним фільтрам. До таких він відносить процесуальні норми, які визначають підстави відкриття касаційного провадження [3, с. 75].

Одним із таких фільтрів виступає визначення на законодавчому рівні складу ухвал, на які може бути подана самостійна касаційна скарга. До них належать ухвали суду першої та апеляційної інстанцій. Подання самостійної касаційної скарги допускається у випадках, коли можливість її оскарження передбачена у ч. 1 ст. 389 ЦПК України. Такі положення закріплені у нормі, що йменується «Касаційні скарги на ухвали суду».

Щодо здійснення права на касаційне оскарження ухвал суду першої інстанції, законодавець встановив більш вузький обсяг процесуальних можливостей особи, уповноваженої на подання касаційної скарги, у порівнянні з здійсненням такого права в апеляційному провадженні. Об'єктами касаційного оскарження є не всі ухвали суду першої інстанції, які можуть бути предметом апеляційного перегляду. У чинній редакції ЦПК України їх перелік, у порівнянні з попередніми редакціями, було звужено, як шляхом скорочення їх кількості, так і зміни формулювання окремих положень. Разом з тим, викладаючи окремі положення ч. 1 ст. 389 ЦПК України в редакції Закону України № 460-ІХ від 15.01.2020 року, законодавець нормативно не закріпив, що касаційне оскарження ухвал суду, які не передбачені відповідними пунктами цієї статті окремо від рішення суду, не допускається, як зробив це стосовно самостійного апеляційного оскарження ухвал у ч. 2 ст. 352 ЦПК України. Це в свою чергу зумовлює виникнення окремих дискусій.

Щодо здійснення права касаційного оскарження ухвал суду першої інстанції визначено ще один процесуальний фільтр – необхідність їх перегляду в апеляційному провадженні.

Щодо запровадження такого фільтру як попереднього перегляду судового акту в апеляційному порядку в науковій літературі наявні різні точки зору. На думку К. В. Гусарова, відповідні положення закону щодо потреби перегляду судового акту в апеляційному провадженні виконують функцію фільтра доступу до касаційного суду, оскільки обмежують можливість заінтересованої особи ініціювати перегляд незаконного судового рішення [4, с. 276]. Водночас слід зауважити, що наведена позиція була сформульована до внесення змін до Конституції України щодо можливості касаційного оскарження лише у випадках, визначених законом.

С. Глущенко зазначає, що відсутність обмежень щодо доступу до ініціювання касаційного провадження, зокрема в частині об'єктів оскарження, є неприпустимою. Обґрунтованими є її твердження про те, що необмежене право на касаційне оскарження призвело б до зниження функціональної спроможності та ефективності діяльності касаційного суду. Крім того, це спричинило б надмірне навантаження на суддів значною кількістю справ, які не відіграють істотного значення ні для суспільства, ні для подальшого правозастосування, не впливають на забезпечення єдності судової практики та не сприяють розвитку права [11, с. 92–93].

О. А. Тимошенко зазначає, що нездійснення особою права на апеляційне оскарження ухвали істотно звужує обсяг права на касаційне оскарження. Якщо учасник справи не скористався правом апеляційного перегляду, він втрачає можливість реалізувати право на касаційний перегляд відповідного судового акта [6, с. 105].

Такий процесуальний фільтр впливає із інстанційного перегляду судових актів. Чинний ЦПК України не обумовлює наявність у особи права на касаційне оскарження ухвали суду першої інстанції результатом її перегляду в порядку апеляційного провадження [7]. Тому право касаційного оскарження, визначених процесуальним законом ухвал суду першої інстанції, може бути здійснене не залежно від того, яка постанова буде винесена судом апеляційної інстанції за результати розгляду апеляційної скарги на таку ухвалу.

Судова практика вказує на наявність непоодиноких випадків подання касаційних скарг на ухвали суду першої інстанції, які не віднесені ст. 389 ЦПК до самостійних об'єктів касаційного оскарження. Самостійна касаційна скарга подавалась на ухвалу суду першої інстанції про поновлення строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання після їх перегляду апеляційним судом (п. 24 ч. 1 ст. 353

ЦПК України), проте Верховний Суд вказав, що ст. 389 ЦПК України є саме спеціальною нормою, яка регламентує право касаційного оскарження ухвал, і вона не передбачає можливості касаційного перегляду такої ухвали [8].

Щодо самостійних об'єктів касаційного оскарження судова практика перебуває на етапі становлення. Об'єднана палата Касаційного цивільного суду в постанові від 15.05.2019 року у справі № 755/10786/16-ц зазначила, що визначальним при вирішенні питання про можливість касаційного оскарження є не те, яке судові рішення ухвалив суд апеляційної інстанції, а те, що останній переглядав ухвалу суду першої інстанції про забезпечення позову, яка після апеляційного перегляду може бути оскаржена в касаційному порядку [9].

Однак 15 вересня 2020 року Велика Палата Верховного Суду не погодилась із вищенаведеним висновком Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду (постанова від 18 травня 2019 року), відступила від нього, зазначивши, що касаційну скаргу можна подати як на ухвалу суду першої інстанції про забезпечення позову та прийняту за результатами її перегляду постанову суду апеляційної інстанції про залишення цієї ухвали без змін, так і постанову апеляційного суду щодо забезпечення позову, яка прийнята в результаті перегляду ухвали, винесеної судом першої інстанції, про відмову у забезпеченні позову [10].

Велика Палата Верховного Суду визнала помилковим поширювати п. 1 ч. 1 ст. 389 ЦПКУ на всі постанови апеляційного суду, прийняті за наслідками перегляду ухвал суду першої інстанції, що є об'єктами самостійного апеляційного оскарження, проте не можуть оскаржуватися в касаційному провадженні. Не належить до самостійних об'єктів касаційного оскарження ухвала суду апеляційної інстанції про відмову у забезпеченні позову. Велика Палата Верховного Суду вказала, що обмеження права на касаційне оскарження постанови суду апеляційного суду, згідно з якою відмовлено у забезпеченні позову за наслідками перегляду ухвали суду першої інстанції щодо забезпечення позову чи залишено без змін ухвалу суду першої інстанції щодо відмови у забезпеченні позову, не нівелюють для учасника справи можливості доступу до суду та не ускладнюють йому цей доступ настільки, щоби завдати шкоди самій суті цього права [10].

При здійсненні права касаційного оскарження ухвал суду щодо закриття провадження у справі слід звернути увагу на те, що Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку, який був викладений в постанові Касаційного Господарського Суду, зазначивши, що ухвала про відмову в задоволенні / про задоволення заяви під час вирішення судом процесуальних питань, що пов'язані з виконанням судового акту, не може виступати підставою саме для закриття провадження у справі на підстав п. 3 ч.1 ст. 255 ЦПК України. Вона дійшла висновку, що ухвала про відмову в задоволенні або ж навпаки задоволення заяви щодо видачі дублікату виконавчого документа, яка прийнята під час вирішення судом процесуального питання, пов'язаного саме з виконанням судового рішення, не є ухваленням рішення, яке набрало законної сили в розумінні ст. ст. 186, 255 ЦПК України [11].

Самостійним об'єктом касаційного оскарження виступає ухвала суду першої інстанції щодо залишення позовної заяви без розгляду. До них також віднесені ухвали щодо залишення заяви без розгляду, якою ініціювалось окреме провадження у справі. В наказному провадженні ініціювання здійснюється заявою про видачу судового наказу, а результатом її розгляду виступає судовий наказ або ухвала про відмову у видачі судового наказу, яка не віднесена до самостійних об'єктів касаційного оскарження.

На відміну від здійснення права апеляційного оскарження ухвала про затвердження мирової угоди не віднесена законодавцем до самостійних об'єктів касаційного оскарження. Велика Палата Верховного Суду поймає деталізовану правову конструкцію можливість окремого апеляційного оскарження ухвали суду першої інстанції в частині затвердження мирової угоди та в частині закриття провадження у справі. Суд касаційної інстанції не розмежує скаргу на частину щодо затвердження мирової угоди та частину щодо закриття провадження у справі, а здійснює її перевірку в повному обсязі [12].

При оскарженні ухвали про закриття провадження у справі, що була постановлена у зв'язку із укладенням сторонами мирової угоди і затвердження її судом слід враховувати, що завершенню провадження без ухвалення рішення по справі передують комплекс дій, що вчиняються сторонами та судом у встановленій послідовності. Велика Палата Верховного Суду вказала, що оформлюється один процесуальний акт – ухвала суду. Вона не може розглядатися як два самостійні процесуальні акти: окремо щодо затвердження мирової угоди та окремо щодо закриття провадження у справі. Вона виходила із того, що у разі оскарження в касаційній скарзі ухвали суду першої інстанції про закриття провадження у справі у

зв'язку із затвердженням мирової угоди, після її перегляду в апеляційному порядку, така скарга має розглядатися саме як касаційна скарга на ухвалу про закриття провадження у справі. При цьому предметом касаційного перегляду є висновки суду щодо наявності підстав для закриття провадження у справі відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 255 ЦПК України у зв'язку із затвердженням мирової угоди. А така ухвала, згідно з п. 15 ч. 1 ст. 353 та п. 2 ч. 1 ст. 389 ЦПК України, підлягає касаційному оскарженню [12].

Об'єктами самостійного касаційного оскарження можуть виступати ухвали апеляційного суду. В ЦПК України визначено склад таких ухвал. О.В. Дем'янова, ще до прийняття ЦПК України в редакції від 03.10.2017 року, вказувала на потребу закріплення в ЦПК переліку згаданих ухвал. Слід погодитись із її думкою, що довільне тлумачення категорій не сприяє досягненню цілей та виконанню завдань цивільного судочинства [13].

Подати самостійну касаційну скаргу можна на ухвалу про зупинення апеляційного провадження. Проте може скластись ситуація, коли зупинивши апеляційне провадження, суд безпідставно відмовляє учаснику справу в задоволенні клопотання про його поновлення. Про відмову суд апеляційної інстанції виносить ухвалу. Така ухвала буде перешкоджати подальшому провадженню у справі, суд не розглядатиме заявлені вимоги та доводи апеляційної скарги. Затягуватимуться строки набрання рішенням законної сили. Матиме місце вплив на своєчасність розгляду справи та, відповідно, мету цивільного судочинства – ефективність захисту прав, свобод чи інтересів. Проте ухвала про відмову у поновленні провадження не виступає самостійними об'єктами оскарження, а інші механізми захисту у такої особи просто відсутні.

Про поновлення провадження суд апеляційної інстанції виносить ухвалу, проте вона також не виступає самостійними об'єктами оскарження. Поновлення допускається не лише за ініціативи учасників справи, а за ініціативи самого суду. Можуть мати місце й випадки безпідставного відновлення судом такого провадження з його власної ініціативи. В такому випадку будуть існувати обставини, що фактично перешкоджають подальшому розгляду цивільної справи, однак попри це, суд почне розгляд вимог заявлених в апеляційній скарзі, що в свою чергу може призвести до того, що постанова апеляційного суду буде незаконною, необґрунтованою.

До об'єктів самостійного касаційного оскарження слід віднести ухвалу суду апеляційної інстанції щодо відмови у призначенні експертизи. Введення нових доказів в апеляційне провадження допускається, якщо це зумовлено обставинами об'єктивного характеру, неможливістю подання їх раніше з поважних причин. Це причини, за яких допускається можливість усунення прогалин в доказовій базі уже в суді апеляційної інстанції. Встановлення певних обставин можливе лише за умови використання спеціальних знань експерта, оформлених у відповідному висновку. Не призначення експертизи може мати наслідком їх не доведення. Подання ж клопотання про проведення експертизи до суду касаційної інстанції є неможливим.

Самостійну касаційну скаргу можна подати на окрему ухвалу суду апеляційної інстанції. Слід звернути увагу, що така ухвала, якщо вона постановлена судом першої інстанції не віднесена до самостійних об'єктів касаційного оскарження. Сам по собі факт участі особи у справі та наділення її статусом учасника процесу не зумовлює автоматичного виникнення права на оскарження окремої ухвали, постановленої судом під час розгляду справи. Правом на касаційне оскарження окремої ухвали наділені лише ті особи – як учасники справи, так і особи, які не брали участі у її розгляді, – для яких така ухвала породжує юридично значущі наслідки та безпосередньо впливає або може вплинути на їхні права, свободи та/або законні інтереси, тобто стосується їх правового становища [14].

У разі подання касаційної скарги на ухвалу, що не віднесена до самостійних об'єктів касаційного оскарження, суд постановляє ухвалу про її повернення. Якщо суд касаційної інстанції дійде такого висновку вже після відкриття касаційного провадження, то, на нашу думку, він має постановити ухвалу про закриття касаційного провадження за скаргою на таку ухвалу. Проте слід зазначити, що така підстава відсутня у ст. 396 ЦПК України. З метою регламентації вказаної прогалини вважаємо за необхідне доповнити цю норму відповідними положеннями.

Висновки. Отже, ухвали суду можуть виступати як самостійним об'єктом оскарження, у випадках визначених законом, або ж оскаржуватись лише разом з рішенням, постановою. Вичерпне правове регулювання складу цих об'єктів оскарження відсутнє. У науковій доктрині тривають дискусії як щодо застосування підходів до їх визначення, так і їх кількісного складу. Відсутня єдність із цього питання і в судовій практиці.

Запровадження обмежень щодо подання самостійної касаційної скарги на ухвали суду допускається лише за умови їх нормативної визначеності. Такі встановленні у ст. ст. 389, 406 ЦПК України.

Наявна судова практика вказує на неповноту та нечіткість визначення складу таких ухвал. При встановленні ухвал, на які може бути подана самостійна касаційна скарга, законодавцю слід виходити із їх впливу на досягнення мети цивільного судочинства. Учасники справи мають зберігати реальну можливість ефективно захищати свої права, свободи та законні інтереси в суді, а також домагатися перегляду ухвали у випадках, коли це є необхідним для забезпечення справедливого, своєчасного судового розгляду та ухвалення законного та обґрунтованого рішення в майбутньому. При визначенні складу ухвал, що можуть виступати самостійним об'єктом касаційного оскарження, слід виходити із критеріїв забезпечення ефективності проваджень, дотримання принципу процесуальної економії, недопущення зловживання процесуальними правами, забезпечення розумних строків розгляду справи, апеляційного перегляду ухвали. Чіткість формулювання складу ухвал, на які може бути подана самостійна касаційна скарга, дозволить учаснику спрогнозувати для себе перебіг процесу, усвідомити обсяг своїх процесуальних прав, порядок та процесуальну форму їх здійснення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: закон України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19#n2972>
2. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду судових справ: Закон України від 15.01.2020 року № 460-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 29. Ст.194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-20#n92>
3. Сердюк В. Касаційна функція судочинства як загально соціальний феномен. *Право України*. 2008. № 1. С. 74-78.
4. Гусаров К.В. Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядках: монографія. Х.: Право, 2010. 352 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/1490>
5. Глуценко С.В. Окремі питання касаційної перевірки судових рішень у цивільних справах. *Вісник академії адвокатури України*. 2009. № 3 (16). С. 91-95.
6. Тимошенко О.А. Касаційне провадження у цивільному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2012. 229 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0413U000371#!>
7. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 10.09.2025 року у справі № 367/252/24. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130552487>
8. Постанова Верховного Суду від 04.07.2018 року у справі № 337/5253/13-ц. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75149048>
9. Постанова Верховного Суду від 15.05.2019 року у справі № 755/10786/16-ц. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82001383>
10. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 15.09.2020 року у справі № 753/22860/17. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270719>
11. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 13.11.2024 року у справі № 186/871/14-ц. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123410904>
12. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 27.11.2024 року у справі №:185/8179/22 *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123553003>
13. Дем'янова О. В. Оскарження ухвал в цивільному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2008. 19 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0408U004161>
14. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 21.01.2026 року у справі №:490/10876/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133708736>

Дата першого надходження рукопису до видання: 20.03.2026

Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 23.04.2026

Дата публікації: 10.05.2026